

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

Johanna Hautakorpi

Lausunto

22.9.2020

Hallintovaliokunnalle

Hallituksen vuosikertomus 2019 (K 1/2020 vp); Oikeusministeriön lausunto hallintovaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyistä eduskunnan lausumista

Tietosuojaan valvontaviranomaisen organisointi (s. 75)

HE 9/2018 vp – EV 108/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, tulisiko tietosuojaan valvontaviranomaisen organisaatiota kehittää virastomuotoiseksi, ja tarvittaessa valmistelelee asiasta lainsäädännön muutokset. Organisaatiota kehitettäessä tulee muiden seikkojen ohella ottaa huomioon hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen viraston monijäsenisessä toimielimessä ja EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset valvontaviranomaisen itsenäisyydestä ja riippumattomuudesta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on toiminut oikeusministeriön yhteydessä perustamisestaan lähtien. Toimisto on ollut toiminnassaan ja ratkaisuisaan täysin itsenäinen, eikä oikeusministeriö ole vaikuttanut toimiston työjärjestykseen tai toiminnan suunnitteluun lainkaan. Ministeriö on käynyt toimiston tavoitteista ja resursseista vuosittaiset tulosneuvottelut, kuten muidenkin virastojensa kanssa.

**Postiosoite
Postadress**

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

**Käyntiosoite
Besöksadress**

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

**Puhelin
Telefon**

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

**Faksi
Fax**

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

**S-posti, internet
E-post, internet**

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Ministeriön organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.5.2019 oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien valtuutettujen, kuten tietosuojavaltuutetun, ohjaus keskitettiin yhteen ministeriön osastoon. Vuonna 2019 toteutettiin selvitysmiestoimeksiantona selvitys oikeusministeriön hallinnonalan pienten ja toiminnallisesti itsenäisten erityisviranomaisten hallinnollisten tehtävien yhteen kokoamiseksi siten, että hallinnonalalla toimivien erityisviranomaisten lainsäädäntöön ja kansainvälisiin säännöksiin pohjautuvaa varsin itsenäistä asemaa ei vaaranneta eikä niiden tehtäväkenttää tässä yhteydessä muuteta.

Selvitys päättyi kahteen vaihtoehtoiseen malliin. Toisessa mallissa tietosuojaviranomaisesta muodostettaisiin virasto, jonka hallinto hoitaisi myös muiden erityisviranomaisten hallinto- ja tukitehtäviä. Vaihtoehtoa ei kuitenkaan valittu jatkovalmistelun pohjaksi, koska nähtiin tärkeänä varmistaa viranomaisten toisiinsa kohdistuvan riippumattoman valvonnan asiallinen toteutuminen. Oikeusministeriö jatkaa vuonna 2020 valmistelua erityisviranomaisten hallinto- ja tukitehtävien uudelleen järjestämiseksi.

Johanna Hautakorpi, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausunto:

Oikeusministeriö asetti 19.3.2020 selvityshankkeen ministeriön hallinnon-alalla toimivien erityisviranomaisten tuki- ja hallintotehtävien mahdolliseksi uudelleen järjestämiseksi. Selvitystoimeksianto koski Heunia, konkurssi-asiamiestä, kuluttajariitalautakuntaa, lapsiasiavaltuutettua, Onnettomuustutkintakeskusta, tasa-arvovaltuutettua, tiedusteluvalvontavaltuutettua, tietosuojavaltuutettua ja yhdenvertaisuusvaltuutettua. Toimeksianto oli jatkoa vuonna 2019 toteutetulle selvitysmiestyölle.

Selvitystyö toteutettiin ajalla 1.4.-30.6.2020. Selvitys sisältää kahden organisointivaihtoehdon eli vaihtoehto 1 (Oikeushallinnon erityisviranomaiset) ja vaihtoehto 2 (Oikeushallinnon erityisviranomaisten palvelukeskus) tarkastelun ja niihin liittyvät alustavat säädösluonnokset. Seuraavia askeleita valmistelussa harkitaan tällä hetkellä oikeusministeriössä.

Oikeusministeriö on valmistelussaan ottanut huomioon ne näkökohdat, jotka eduskunta sisällytti lausumaansa. Ellei valmistelun tavoitteena olevan laaja-alaisemman ja kooltaan suuremman viraston perustaminen ole mahdollista, oikeusministeriö selvittää erikseen yksinomaan tietosuojaviranomaista koskevan vaihtoehdon. Tällöin on otettava huomioon myös tiedusteluvalvontavaltuutetun sijoittaminen tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen.